

เขียนและเรียบเรียงโดย
ดร.วัชร ไตรเจริญกุลภักดิ์ (ดร.ฟน)
Watcharee Tricharoenkullpak, Ph.D.

ทฤษฎี เศรษฐศาสตร์ (Economic Theory)

เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์แห่งเหตุผล ที่ช่วยให้เรา "คิดเป็น" และ "ตัดสินใจได้อย่างมีระบบ" ในทุกสถานการณ์ ตั้งแต่การใช้จ่ายเงินในครัวเรือน การบริหารเวลา การลงทุน ไปจนถึง การกำหนดนโยบายของประเทศ ทุกสิ่งล้วนเกี่ยวข้องกับหลักคิดทางเศรษฐศาสตร์ทั้งสิ้น หนังสือเล่มนี้ ถูกเขียนขึ้นด้วยความตั้งใจที่จะถ่ายทอดแนวคิดพื้นฐานและทฤษฎีสำคัญทาง เศรษฐศาสตร์ให้เข้าใจง่าย ผ่านการอธิบายแบบบรรยายและเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้อ่านทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นักศึกษา ผู้ประกอบการ หรือบุคคลทั่วไป สามารถเข้าถึง "หัวใจของเศรษฐศาสตร์" ได้อย่างแท้จริง

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ (Economic Theory)

เขียนและเรียบเรียงโดย
ดร.วัชร ไตรเจริญกุลภักดิ์ (ดร.ฟน)
Watcharee Tricharoenkullpak, Ph.D.

ทฤษฎี
เศรษฐศาสตร์
(Economic Theory)

QUALITY
QUALITY
QUALITY

FINE
GOLD
999.9
1000g

เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์แห่งเหตุผล ที่ช่วยให้เรา "คิดเป็น" และ "ตัดสินใจได้อย่างมีระบบ"
ในทุกสถานการณ์ ตั้งแต่การใช้จ่ายเงินในครัวเรือน การบริหารเวลา การลงทุน ไปจนถึง
การกำหนดนโยบายของประเทศ ทุกสิ่งล้วนเกี่ยวข้องกับหลักคิดทางเศรษฐศาสตร์ทั้งสิ้น
หนังสือเล่มนี้ ถูกเขียนขึ้นด้วยความตั้งใจที่จะถ่ายทอดแนวคิดพื้นฐานและทฤษฎีสำคัญทาง
เศรษฐศาสตร์ให้เข้าใจง่าย ผ่านการอธิบายแบบบรรยายและเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิต
ประจำวัน เพื่อให้ผู้อ่านทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเด็กเรียน นักศึกษา ผู้ประกอบการ หรือนักค้าปลีก
สามารถเข้าถึง "หัวใจของเศรษฐศาสตร์" ได้อย่างแท้จริง

Copyright by Watcharee©2025. All Rights Reserved.

คำนำ

ในโลกที่หมุนเร็วด้วยเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การเข้าใจ “เศรษฐศาสตร์” ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของนักวิชาการ หรือผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น แต่เป็นพื้นฐานสำคัญของทุกคนที่ต้องใช้ทรัพยากรจำกัดเพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่สิ้นสุดของชีวิต

เศรษฐศาสตร์ไม่ใช่วิชาที่ซับซ้อนอย่างที่ใครหลายคนเข้าใจ หากแต่เป็นศาสตร์แห่งเหตุผล ที่ช่วยให้เรา “คิดเป็น” และ “ตัดสินใจได้อย่างมีระบบ” ในทุกสถานการณ์ ตั้งแต่การใช้จ่ายเงินในครัวเรือน การบริหารเวลา การลงทุน ไปจนถึงการกำหนดนโยบายของประเทศ ทุกสิ่งล้วนเกี่ยวพันกับหลักคิดทางเศรษฐศาสตร์ทั้งสิ้น

หนังสือ “ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ (Economic Theory)” เล่มนี้ ถูกเขียนขึ้นด้วยความตั้งใจที่จะถ่ายทอดแนวคิดพื้นฐานและทฤษฎีสำคัญทางเศรษฐศาสตร์ให้เข้าใจง่าย ผ่านการอธิบายแบบบรรยายและเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้อ่านทุกคน — ไม่ว่า

จะเป็นนักเรียน นักศึกษา ผู้ประกอบการ หรือบุคคลทั่วไป — สามารถเข้าถึง “หัวใจของเศรษฐศาสตร์” ได้อย่างแท้จริง

เนื้อหาในเล่มจะเริ่มจากพื้นฐานของเศรษฐศาสตร์ จนถึงแนวคิดสมัยใหม่ ทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค พร้อมยกตัวอย่างจริงจากสังคมปัจจุบัน เพื่อให้เห็นว่าทฤษฎีต่าง ๆ มิได้อยู่แค่ในตำรา แต่ปรากฏอยู่ในชีวิตของเราทุกวัน

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นเพื่อนคู่คิดที่ช่วยให้ผู้อ่านมองโลกทางเศรษฐกิจอย่างเข้าใจมากขึ้น และสามารถนำแนวคิดเหล่านี้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต การทำงาน และการพัฒนาตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับโลกยุคใหม่ที่เต็มไปด้วยความท้าทายและโอกาส

ด้วยความตั้งใจจริง ให้หนังสือเล่มนี้เป็น “สะพาน” เชื่อมระหว่างทฤษฎีและความจริงในชีวิต เพื่อให้ทุกคนเข้าใจว่า — เศรษฐศาสตร์ไม่ได้สอนให้เราเป็นเศรษฐี แต่สอนให้เราใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่าและมีปัญญา

ดร.วัชร ไตรเจริญกุลภักดี (ดร.ฝน)

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	9
บทที่ 1 : พื้นฐานของเศรษฐศาสตร์ (Basic Concepts)	25
ความขาดแคลนและการเลือก (Scarcity and Choice)	27
ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ 3 ประการ	32
ระบบเศรษฐกิจ (Economic Systems)	35
กลไกตลาดและราคา	41
บทที่ 2 : เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics)	46
ความต้องการ (Demand) และอุปทาน (Supply)	49
ดุลยภาพของตลาด	56
ความยืดหยุ่นของอุปสงค์และอุปทาน	61
พฤติกรรมผู้บริโภคและผู้ผลิต	68
บทที่ 3 : ทฤษฎีการผลิตและต้นทุน (Production and Costs)	76
ปัจจัยการผลิต (Factors of Production)	78

สารบัญ

	หน้า
กฎผลได้ส่วนเพิ่มลดลง (Law of Diminishing Returns)	82
ผลผลิตระยะสั้นและระยะยาว	86
ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ (Explicit vs Implicit Costs)	90
เส้นต้นทุนและรายได้	95
บทที่ 4 : เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics)	102
ความหมายและขอบเขตของเศรษฐศาสตร์มหภาค	104
รายได้ประชาชาติ (National Income)	109
การว่างงาน (Unemployment)	116
เงินเฟ้อ (Inflation)	121
นโยบายการคลังและการเงิน	127
วัฏจักรเศรษฐกิจ	133
บทที่ 5 : ตลาดแรงงานและรายได้ (Labor Market and Income)	140
อุปสงค์และอุปทานแรงงาน	142

สารบัญ

	หน้า
ค่าจ้างและผลิตภาพ	148
ความไม่เสมอภาคทางรายได้	153
บทบาทของรัฐในการกระจายรายได้	159
บทที่ 6 : การค้าและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	164
เหตุผลของการค้า	168
ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)	173
นโยบายการค้าเสรีและการปกป้องทางการค้า	178
ค่าเงินและอัตราแลกเปลี่ยน	185
โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ	192
บทที่ 7 : ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่	198
เศรษฐศาสตร์พฤติกรรม (Behavioral Economics)	202
เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม (Environmental Economics)	206
เศรษฐกิจดิจิทัลและเศรษฐกิจแบ่งปัน	211
บทบาทของเทคโนโลยีและข้อมูลในเศรษฐกิจยุคใหม่	216

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 8 : เศรษฐศาสตร์ในชีวิตจริง	222
การตัดสินใจทางเศรษฐศาสตร์ของบุคคล	224
การบริหารเงินในครัวเรือน	229
การลงทุนเบื้องต้น	235
บทเรียนจากเหตุการณ์เศรษฐกิจโลก	241
บทสรุป : เศรษฐศาสตร์คือศิลปะแห่งการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า	249
ภาคผนวก คำศัพท์เศรษฐศาสตร์ไทย-อังกฤษ	253

บทนำ

ในทุกช่วงเวลาของชีวิต เราล้วนต้อง “เลือก” อยู่เสมอ — จะซื้อหรือไม่ซื้อ จะเก็บออมหรือใช้จ่าย จะลงทุนหรือเก็บเงินไว้ จะทำงานต่อหรือเริ่มต้นสิ่งใหม่...การตัดสินใจเล็ก ๆ เหล่านี้ ล้วนเกิดขึ้นจากเงื่อนไขที่เรียกว่า “ทรัพยากรจำกัด” ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของศาสตร์ที่ชื่อว่า เศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์ไม่ใช่เรื่องของตัวเลขในบัญชี หรือกราฟซับซ้อนในตำราเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็น “ศาสตร์แห่งการเข้าใจชีวิต” — เพราะทุกคนล้วนมีทรัพยากรจำกัด ทั้งเวลา แรงกาย เงินทอง และโอกาส แต่ต้องใช้สิ่งเหล่านี้เพื่อให้ได้มาซึ่งความสุข ความมั่นคง และความสมดุลในชีวิต

เมื่อเรามองรอบตัว โลกเต็มไปด้วยเรื่องราวทางเศรษฐกิจ — ราคาน้ำมันที่ขึ้นลงมีผลต่อค่าครองชีพ การตัดสินใจของรัฐบาลมีผลต่อรายได้ของประชาชน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีส่งผลต่อรูปแบบการทำงานและการใช้ชีวิต ทั้งหมดนี้คือ “เศรษฐศาสตร์” ที่ซ่อนอยู่ในทุกลมหายใจของสังคม

หนังสือเล่มนี้จึงไม่เพียงต้องการอธิบาย “ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์” ให้เข้าใจเท่านั้น แต่ยังอยากชวนให้ผู้อ่านได้ “มองโลกผ่านสายตาของ

นักเศรษฐศาสตร์” — เห็นเหตุและผลในสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเชื่อมโยงของการตัดสินใจ และเรียนรู้ว่าทรัพยากรที่เรามีสามารถสร้างคุณค่าได้มากเพียงใด

เพราะเมื่อเราเข้าใจเศรษฐศาสตร์ เราจะเข้าใจโลก และเมื่อเราเข้าใจโลก เราจะเข้าใจตัวเราเองมากขึ้น

เศรษฐศาสตร์คืออะไร ทำไมทุกคนควรรู้

ถ้าเอ่ยคำว่า “เศรษฐศาสตร์” หลายคนอาจนึกถึงตัวเลข กราฟ หรือคำศัพท์ยาก ๆ ในห้องเรียน แต่แท้จริงแล้ว เศรษฐศาสตร์อยู่รอบตัวเราทุกที่ — อยู่ในร้านขายของเล็ก ๆ ที่หน้าบ้าน อยู่ในตลาดนัด ตอนเช้า อยู่ในการเลือกซื้อกาแฟหนึ่งแก้ว และอยู่ในทุกการตัดสินใจของมนุษย์

เศรษฐศาสตร์ (Economics) คือ ศาสตร์แห่งการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงสุดและตอบสนองความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุดของมนุษย์

เพราะในความเป็นจริง ทรัพยากรทุกอย่างในโลกนี้ — ไม่ว่าจะเป็นเงิน เวลา พลังงาน หรือแรงงาน — ล้วน “จำกัด” ทั้งสิ้น เราจึงต้องตัดสินใจเสมอว่าจะใช้สิ่งเหล่านี้อย่างไรให้เกิดประโยชน์ที่สุด

เศรษฐศาสตร์ไม่ใช่แค่เรื่องของเงิน

หลายคนเข้าใจว่าเศรษฐศาสตร์เกี่ยวข้องกับการหาเงินหรือการลงทุนเท่านั้น แต่ในความจริง เศรษฐศาสตร์กว้างกว่านั้นมาก มันคือ วิธีคิดอย่างมีเหตุผล

เศรษฐศาสตร์ช่วยให้เราวิเคราะห์ทางเลือกที่มี และคาดการณ์ผลลัพธ์ได้อย่างมีตรรกะ เช่น

- หากเรามีเวลาเพียง 1 ชั่วโมง จะเลือกพักผ่อนหรือทำงานเพิ่มดี?
- ถ้าเรามีเงิน 100 บาท จะใช้ซื้อของหรือเก็บออมไว้ลงทุน?
- ถ้ารัฐบาลลดภาษีสินค้า ผู้บริโภคและผู้ผลิตจะได้รับผลอย่างไร?

คำถามเหล่านี้ล้วนเป็นคำถามเชิงเศรษฐศาสตร์ทั้งสิ้น และคำตอบของมันขึ้นอยู่กับ “การเลือกภายใต้ข้อจำกัด” ของแต่ละคน

เศรษฐศาสตร์กับชีวิตประจำวัน

ลองสังเกตดูว่า ทุกเช้าที่เราตื่นขึ้นมา เราได้เริ่ม “ตัดสินใจทางเศรษฐศาสตร์” แล้ว เช่น จะกินข้าวเช้าที่บ้านหรือซื้อระหว่างทาง จะเดินทางด้วยรถส่วนตัวหรือรถสาธารณะ จะซื้อของลดราคาตอนนี้หรือ

รอโปรโมชันเดือนหน้า การตัดสินใจเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าเรากำลังใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด (เงิน เวลา และพลังงาน) เพื่อให้ได้สิ่งที่คุ้มค่าที่สุด

แม้แต่ในระดับสังคมและประเทศ เศรษฐศาสตร์ก็มีบทบาทสำคัญ เช่น การกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ การวางแผนงบประมาณ การพัฒนาอุตสาหกรรม หรือการจัดสรรทรัพยากรของชาติ ล้วนอยู่บนหลักคิดทางเศรษฐศาสตร์ทั้งสิ้น

เศรษฐศาสตร์: ศาสตร์แห่งการจัดสรรที่เป็นธรรม

เศรษฐศาสตร์ไม่เพียงแต่พูดถึง “การผลิต” หรือ “การบริโภค” เท่านั้น แต่ยังพูดถึง “การกระจายผลประโยชน์” ด้วย เพื่อให้สังคมเกิดความเท่าเทียมและยั่งยืน นักเศรษฐศาสตร์จึงพยายามหาคำตอบว่า

“จะอย่างไรให้คนส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยไม่ทำให้ทรัพยากรถูกใช้ไปอย่างสิ้นเปลือง?”

นี่คือเหตุผลที่เศรษฐศาสตร์เชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น ๆ อย่างการเมือง สังคม จิตวิทยา และสิ่งแวดล้อม เพราะทุกมิติของชีวิตล้วนมีต้นเหตุจาก “การใช้ทรัพยากร”

ทำไมทุกคนควรรู้เศรษฐศาสตร์

เพราะการรู้เศรษฐศาสตร์คือการรู้จัก “เข้าใจเหตุและผลของโลก” คนที่เข้าใจเศรษฐศาสตร์จะมองเห็นภาพใหญ่ — เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการตัดสินใจของตนเองกับระบบเศรษฐกิจโดยรวม เช่น

- เข้าใจว่าทำไมราคาสินค้าถึงขึ้นลง
- เข้าใจว่านโยบายของรัฐส่งผลต่อชีวิตประชาชนอย่างไร
- รู้ว่าการออมและการลงทุนมีผลต่ออนาคตของตนเองเพียงใด

เศรษฐศาสตร์ช่วยให้เราคิดก่อนตัดสินใจ มองปัญหาอย่างเป็นระบบ และปรับตัวได้ในโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

สรุปส่งท้ายบทนำ

เศรษฐศาสตร์คือกระจกที่สะท้อนการใช้ชีวิตของมนุษย์อย่างแท้จริง มันสอนให้เรารู้จัก “คุณค่า” ของสิ่งที่มี และรู้จัก “เลือก” สิ่งที่เหมาะสมที่สุดภายใต้ข้อจำกัดที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในชีวิต

“คนที่เข้าใจเศรษฐศาสตร์” ไม่ได้รวยกว่าเสมอไป

แต่เขาจะใช้ชีวิตได้อย่างมีเหตุผล และมีความสุขมากกว่า”

วิวัฒนาการของเศรษฐศาสตร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เติบโตมาพร้อมกับมนุษย์ เพราะทันทีที่มนุษย์เริ่ม “แลกเปลี่ยน” สิ่งของหรือแรงงานกัน เศรษฐศาสตร์ก็ได้ถือกำเนิดขึ้นโดยไม่ต้องมีตำราใด ๆ มันคือศาสตร์ที่พัฒนาจาก “การอยู่รอด” สู่ “การเข้าใจระบบสังคมและโลก”

ยุคเริ่มต้น: การแลกเปลี่ยนและสังคมเกษตร

ในยุคแรกของมนุษย์ เศรษฐกิจยังเรียบง่ายมาก การผลิตมีไว้เพื่อการยังชีพ (subsistence economy) คนผลิตอาหาร เครื่องมือ หรือเสื้อผ้าไว้ใช้เอง ส่วนเกินจากการผลิตจึงนำไป “แลกเปลี่ยน” กับสิ่งที่ขาดแคลน เช่น ข้าวแลกเกลือ หรือผลไม้แลกเครื่องมือหิน

การแลกเปลี่ยนเช่นนี้เรียกว่า ระบบเศรษฐกิจแบบแลกเปลี่ยน (Barter System) แม้จะเป็นระบบที่ง่าย แต่ก็มีข้อจำกัด เช่น ต้องหาคนที่ต้องการสิ่งของของเรา และมีของที่เราต้องการด้วย จึงเกิดแนวคิดใหม่คือ “เงิน” ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน และนี่เองคือจุดเริ่มต้นของเศรษฐกิจแบบใช้เงินตรา (Monetary Economy)

ยุคกรีก-โรมันโบราณ: จุดเริ่มของแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์

ในยุคกรีกโบราณ นักปราชญ์อย่าง เพลโต (Plato) และ อริสโตเติล (Aristotle) เริ่มตั้งคำถามเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรและความยุติธรรมทางเศรษฐกิจ

เพลโตมองว่า “เศรษฐกิจ” คือส่วนหนึ่งของสังคมที่ควรอยู่ภายใต้คุณธรรมและความยุติธรรม

ส่วนอริสโตเติลได้แยก “เศรษฐกิจเพื่อการยังชีพ” ออกจาก “การค้าเพื่อแสวงหากำไร” ซึ่งถือเป็นรากฐานของแนวคิดเศรษฐศาสตร์เชิงจริยธรรมในเวลาต่อมา

ยุคกลาง: เศรษฐศาสตร์ภายใต้ศาสนา

ในช่วงยุคกลาง (ประมาณศตวรรษที่ 5-15) เศรษฐกิจของยุโรปอยู่ภายใต้อิทธิพลของศาสนาคริสต์และระบบศักดินา (Feudalism) การผลิตอยู่ในรูปของเกษตรกรรม ชุมนานางเป็นเจ้าของที่ดิน และชาวนาเป็นแรงงาน

นักคิดสำคัญในยุคนี้คือ นักเทววิทยาอย่างโทมัส อควีนาส (Thomas Aquinas) ท่านเสนอแนวคิดเรื่อง “ราคายุติธรรม” (Just Price) — กล่าวคือ สินค้าควรมีราคาที่สะท้อนต้นทุนและแรงงาน

ไม่ใช่เอาเปรียบผู้อื่น แม้จะยังไม่เป็นเศรษฐศาสตร์แบบวิทยาศาสตร์ แต่เป็นการวางรากฐานด้านจริยธรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญมาก

ยุคปฏิวัติการค้าและอุตสาหกรรม: จุดเปลี่ยนของ เศรษฐศาสตร์

เมื่อยุโรปเข้าสู่ยุคเรเนซองส์และยุคแห่งการค้า (ประมาณ ศตวรรษที่ 16-18) โลกเริ่มรู้จักการเดินทางเรือ การขยายอาณานิคม และการค้าระหว่างประเทศ เกิดแนวคิดใหม่ที่เรียกว่า ลัทธิพาณิชนิยม (Mercantilism)

แนวคิดนี้เชื่อว่า “ความมั่งคั่งของประเทศขึ้นอยู่กับปริมาณ ทองคำและเงินที่มี” รัฐจึงพยายามส่งเสริมการส่งออกและจำกัดการนำเข้า เพื่อให้ทองคำไหลเข้าสู่ประเทศมากที่สุด

ต่อมา การปฏิวัติอุตสาหกรรมในอังกฤษทำให้ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง ผู้คนย้ายจากชนบทเข้าสู่เมือง การผลิตเปลี่ยนจากแรงงานคนเป็นเครื่องจักร และการค้าขยายไปทั่วโลก นี่คือ จุดเริ่มต้นของ เศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ (Modern Economics)

ยุคเศรษฐศาสตร์คลาสสิก (Classical Economics)

ศตวรรษที่ 18-19 เป็นช่วงที่เศรษฐศาสตร์เริ่มเป็น “วิทยาศาสตร์แห่งการคิดเชิงระบบ” นักเศรษฐศาสตร์สำคัญคือ อדם สมิท (Adam Smith) ผู้เขียนหนังสือ *The Wealth of Nations* ในปี ค.ศ. 1776 ซึ่งถือเป็น “ต้นกำเนิดของเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่”

อดัม สมิท เชื่อว่า “ถ้าทุกคนทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง แต่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น กลไกตลาดจะจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพโดยอัตโนมัติ”

แนวคิดนี้เรียกว่า *Invisible Hand* – มือที่มองไม่เห็น เป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดตลาดเสรี (Free Market) ที่ส่งอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจทั่วโลก

ต่อมา นักคิดอย่าง เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) และ โทมัส มัลธัส (Thomas Malthus) ได้ขยายแนวคิดเศรษฐศาสตร์คลาสสิกให้ลึกซึ้งขึ้น เช่น ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) และทฤษฎีประชากร

ยุคเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิกและมหภาค (Neoclassical & Keynesian)

ในช่วงศตวรรษที่ 19-20 โลกเผชิญปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression) ทำให้แนวคิดตลาดเสรีของอดัม สมิท ถูกตั้งคำถาม

นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษชื่อ จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) จึงเสนอแนวคิดใหม่ในหนังสือ The General Theory of Employment, Interest, and Money (ค.ศ. 1936)

เขาเชื่อว่า “ตลาดไม่ได้สมบูรณ์แบบเสมอไป” และรัฐจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น การลงทุนภาครัฐและนโยบายการคลัง

แนวคิดนี้กลายเป็นพื้นฐานของ เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics) ที่เราศึกษาในปัจจุบัน

ยุคเศรษฐศาสตร์ร่วมสมัย: โลกาภิวัตน์และเศรษฐกิจดิจิทัล

เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เศรษฐศาสตร์ได้พัฒนาอย่างรวดเร็วตามเทคโนโลยีและข้อมูล เราเริ่มพูดถึงเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม

(Behavioral Economics) — ที่ผสมจิตวิทยาเข้ากับการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ

- เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม (Environmental Economics) — ที่มองเรื่องทรัพยากรและความยั่งยืน
- เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) — ที่ข้อมูลและนวัตกรรมกลายเป็นทุนใหม่ของโลก

โลกไม่ได้มีแค่ตลาดจริงอีกต่อไป แต่ยังมีตลาดเสมือน เช่น ตลาดออนไลน์ สกุลเงินดิจิทัล และระบบเศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing Economy) ซึ่งทำให้ขอบเขตของเศรษฐกิจขยายออกไปมากกว่าที่อดัม สมิธ เคยจินตนาการไว้

สรุป: เศรษฐศาสตร์ยังคงวิวัฒน์ต่อไป

เศรษฐศาสตร์จึงไม่ใช่วิชาที่หยุดนิ่งในตำราแต่มันเปลี่ยนแปลงตามพฤติกรรมของมนุษย์ เทคโนโลยี และสังคมอยู่เสมอ จากยุคแลกเปลี่ยนผลผลิตจนถึงยุคเงินดิจิทัล — เศรษฐศาสตร์ยังคงตอบคำถามเดิมอยู่เสมอว่า “เราจะใช้ทรัพยากรจำกัด เพื่อให้ได้สิ่งที่เราต้องการมากที่สุด ได้อย่างไร?” และตราบใดที่มนุษย์ยังต้องเลือก เศรษฐศาสตร์ก็จะยังคงเติบโตและพัฒนาไปพร้อมกับโลกนี้ตลอดไป

เศรษฐศาสตร์กับชีวิตประจำวัน

หลายคนอาจคิดว่า “เศรษฐศาสตร์” เป็นเรื่องของนักธุรกิจ นักวิเคราะห์ หรือรัฐบาลเท่านั้น แต่ในความเป็นจริง เศรษฐศาสตร์อยู่ใกล้ตัวเรามากกว่าที่คิด มันเกิดขึ้นในทุกการกระทำ ตั้งแต่ตื่นนอนจนเข้านอน โดยที่เราอาจไม่รู้ตัวเลยด้วยซ้ำ

เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันไม่ใช่การนับตัวเลขในสมุดบัญชี หรือการวิเคราะห์กราฟตลาดหุ้น แต่มันคือ “ศิลปะแห่งการตัดสินใจภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด” — ทรัพยากรของเรามีเพียงเท่านี้ แต่ความต้องการของเรามีมากกว่านั้นเสมอ

ตอนเช้า: เศรษฐศาสตร์ของการเริ่มวัน

เพียงแค่เราตื่นขึ้นมา เราก็เริ่มใช้เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์แล้ว จะทำอาหารกินเองหรือซื้อจากร้านสะดวกซื้อดี? จะเดินทางไปทำงานด้วยรถส่วนตัวหรือรถสาธารณะ? การตัดสินใจแต่ละอย่างไม่ได้ขึ้นอยู่กับ “เงิน” อย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับเวลา ความสะดวก และผลลัพธ์ที่คุ้มค่าที่สุดสำหรับเรา

นี่คือแนวคิดพื้นฐานของเศรษฐศาสตร์ — การเปรียบเทียบต้นทุนและประโยชน์ (Cost-Benefit Analysis) เราทำทุกอย่างเพราะเชื่อว่าจะ “ได้ประโยชน์มากกว่าต้นทุน” แม้เป็นการตัดสินใจเล็ก ๆ ก็ตาม

ตอนกลางวัน: เศรษฐศาสตร์ของการเลือกบริโภค

เมื่อถึงเวลาอาหารกลางวัน เราอาจเลือกเมนูที่ถูกใจหรือประหยัดเงิน บางวันเราอาจยอมจ่ายแพงขึ้นเพราะต้องการความสะดวก หรืออยากให้งานวัดกับตัวเอง

นี่คือหลักของ อรรถประโยชน์ (Utility) — ความพึงพอใจที่ได้จากการบริโภคสินค้าและบริการ

ในมุมมองของผู้ขายก็เช่นกัน เขาต้องคำนวณต้นทุน คิตรายขาย และวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด การตัดสินใจของทั้งสองฝ่ายจึงเชื่อมโยงกันด้วย “กลไกตลาด” โดยที่ต่างฝ่ายต่างแสวงหาประโยชน์สูงสุดของตนเองอย่างสมดุล

ตอนเย็น: เศรษฐศาสตร์ของการใช้จ่ายและออม

เมื่อได้รับเงินเดือน เรามักต้องตัดสินใจว่าจะ “ใช้” หรือ “เก็บ”
เท่าไร นี่คือพื้นฐานของเศรษฐศาสตร์การเงินส่วนบุคคล (Personal Finance)

เราต้องเลือกว่าจะจัดสรรเงินเพื่อสิ่งจำเป็น เช่น ค่าที่พัก อาหาร หรือการเดินทาง ก่อนจะใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงหรือการลงทุน

คนที่เข้าใจเศรษฐศาสตร์จะรู้ว่าการออมไม่ใช่การงดใช้จ่าย แต่เป็นการ “เลือกใช้จ่ายอย่างมีเป้าหมาย” เพราะทรัพยากรทางการเงินของเราในวันนี้ จะเป็นต้นทุนของความมั่นคงในวันหน้า

ในครอบครัว: เศรษฐศาสตร์ของการจัดสรรทรัพยากร

ครอบครัวทุกบ้านคือ “ระบบเศรษฐกิจขนาดย่อม” มีรายได้ มีรายจ่าย มีการผลิต (เช่น การทำอาหาร ซ่อมของใช้) และมีการบริโภค พ่อแม่คือผู้บริหารงบประมาณ ลูก ๆ คือผู้บริโภค และทุกคนต้องร่วมมือกันใช้ทรัพยากรอย่างมีเหตุผล

เมื่อครอบครัวเข้าใจหลักเศรษฐศาสตร์ จะรู้จักวางแผนการเงิน จัดลำดับความสำคัญ และสร้างเสถียรภาพในชีวิตได้ดีกว่า เพราะ

เศรษฐศาสตร์ไม่ใช่แค่เรื่องเงินทอง แต่คือ “การจัดการสิ่งที่มีอย่าง
ฉลาด”

ในสังคม: เศรษฐศาสตร์ระดับชุมชนและประเทศ

เศรษฐศาสตร์ยังสะท้อนอยู่ในระดับสังคม เช่น

- การตั้งราคาสินค้าในตลาด
- การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำ
- การเก็บภาษีและการใช้จ่ายของรัฐบาล

การตัดสินใจเหล่านี้ส่งผลต่อชีวิตของทุกคน ไม่ว่าจะเป็น
ผู้บริโภคหรือผู้ประกอบการ เมื่อประชาชนเข้าใจหลักเศรษฐศาสตร์ ก็
จะสามารถติดตามข่าวสารบ้านเมืองได้อย่างเข้าใจ ไม่ตกเป็นเหยื่อ
ของข้อมูลเท็จ และมีส่วนร่วมในสังคมอย่างสร้างสรรค์มากขึ้น

เศรษฐศาสตร์กับสิ่งแวดล้อม

แม้แต่เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็เกี่ยวข้องกับ
เศรษฐศาสตร์ การตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรธรรมชาติเท่าไร หรือจะ
อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างไร ล้วนเกี่ยวกับ “ต้นทุนและผลประโยชน์ใน
ระยะยาว”

เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมจึงพยายามสร้างสมดุลระหว่าง “การเติบโตทางเศรษฐกิจ” กับ “ความยั่งยืนของธรรมชาติ”

สรุป: เศรษฐศาสตร์คือคู่มือชีวิตที่เราถืออยู่ทุกวัน

เมื่อเรามองลึกลงไป จะเห็นว่าเศรษฐศาสตร์ไม่ได้อยู่ห่างไกลจากเราเลยมันอยู่ในวิธีที่เราคิด ใช้จ่าย วางแผน ทำงาน และใช้ชีวิตทุกวัน การเข้าใจเศรษฐศาสตร์จึงไม่ใช่เพื่อเป็นนักวิชาการ แต่เพื่อเป็น “นักคิดที่มีเหตุผลในโลกแห่งความจริง” “ทุกการเลือกของเรา คือ บทเรียนหนึ่งของเศรษฐศาสตร์ และทุกวันของชีวิต คือห้องทดลองทางเศรษฐกิจที่ดีที่สุด”

บทที่ 1

พื้นฐานของเศรษฐศาสตร์ (Basic Concepts)

เมื่อเราเริ่มเข้าใจว่า “เศรษฐศาสตร์อยู่รอบตัวเรา” คำถามต่อมาที่หลายคนมักสงสัยคือ

“แล้วเศรษฐศาสตร์เริ่มต้นจากอะไร?”

“ทำไมเราต้องเรียนรู้พื้นฐานก่อนที่จะเข้าใจเรื่องใหญ่?”

คำตอบคือ — เศรษฐศาสตร์ทั้งหมดตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริงเพียงข้อเดียว

นั่นคือ “ทรัพยากรในโลกนี้มีจำกัด แต่ความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด”

เราทุกคนอยากมีบ้านที่ดี รถที่สะดวก เงินเก็บที่มั่นคง สุขภาพที่แข็งแรง และเวลาว่างสำหรับครอบครัว แต่ในความเป็นจริง เราไม่สามารถได้ทุกอย่างพร้อมกันได้ เพราะเวลา เงินทุน แรงงาน และทรัพยากรต่าง ๆ มีอยู่อย่างจำกัด

นี่คือจุดเริ่มต้นของการ “เลือก” — และทุกครั้งที่เราเลือก เรากำลังใช้หลักเศรษฐศาสตร์โดยไม่รู้ตัว พื้นฐานของเศรษฐศาสตร์จึงไม่ได้เป็นเพียงทฤษฎีในห้องเรียน แต่คือ “กรอบความคิดในการจัดการสิ่งที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด”

ไม่ว่าจะเป็นเวลา เงินทอง หรือทรัพยากรธรรมชาติ เราล้วนต้องเรียนรู้ที่จะใช้มันอย่างมีประสิทธิภาพ

ในบทนี้ ผู้อ่านจะได้ทำความเข้าใจแนวคิดหลักที่เป็นหัวใจของเศรษฐศาสตร์ เช่น

- ความขาดแคลน (Scarcity)
- การเลือกและต้นทุนค่าเสียโอกาส (Choice and Opportunity Cost)
- ระบบเศรษฐกิจและการจัดสรรทรัพยากร (Economic Systems and Resource Allocation)
- พฤติกรรมของผู้บริโภคและผู้ผลิต (Consumers and Producers Behavior)

แนวคิดเหล่านี้เปรียบเสมือน “เส้นใยพันผ้า” ที่ถักทอให้เกิดโครงสร้างของเศรษฐศาสตร์ทั้งระบบ เมื่อเราเข้าใจรากฐาน เราจะสามารถเข้าใจต่อได้ทั้งเศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics) และเศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics) ได้อย่างลึกซึ้งและมั่นคง

เพราะก่อนจะเข้าใจว่าโลกเศรษฐกิจหมุนไปอย่างไร เราต้องเข้าใจเสียก่อนว่า “เหตุใดมนุษย์จึงต้องเลือก และการเลือกนั้นมีผลอย่างไรต่อชีวิตและสังคม”